

Denne artikel er en personlig beretning fra den unge, tyske lægestuderende Kurt Magerstädt - én blandt mange læger og lægestuderende, som deltog i Rudolf Steiners medicinske kurser i begyndelsen af tyverne. Kurt Magerstädt optog Rudolf Steiners impulser med glæde og begejstring, og de blev grundlaget for hans livsopgave. Han blev senere en fremragende læge.

Beretningen viser, hvor stor betydning ungdommens møder med mennesker og ideer har for udformningen af hele det videre liv. Unge har især brug for at møde idealer og idealistiske ideer, der har tilstrækkelig sandhed og kraft i sig til resten af livet. Men de har også brug for at møde mennesker, som selv lever efter deres idéer og er i stand til at bringe dem ud i verden. Måtte nutidens lægestuderende støde på tilsvarende bæredygtige ideer.

Beretningen er hentet fra bogen: "Wir erlebten Rudolf Steiner", Verlag Freies Geistesleben.

Peer Bach Boesen

Jeg oplevede Rudolf Steiner

af Kurt Magerstädt

I 1921 var jeg rejst til Tübingen for at studere. I de tyske byer var der dengang kun få ledige værelser eller meget dyre værelser, og da jeg kun kunne give få penge ud, havde jeg indkvarteret mig i en nabolandsby. Hver dag måtte jeg tilbagelægge en temmelig lang vej til fods til universitetet, og når jeg vandrede mellem lindealléerne i det frembrydende mørke, rettede jeg til en ganske bestemt stjerne – om hvilken jeg endnu ikke vidste, at det var Sirius – et spørgsmål: "Hvis der findes en åndelig verden, ville jeg gerne erfare noget om den".

Jeg var dengang optaget af Swedenborgs skrifter, frem for alt hans "Himmelske Jerusalem", og dette må til sidst have bragt dette spørgsmål frem i mig. En aften – der var faldet dyb sne, og stjernerne blinkede på himmelen – jeg var blevet længe på universitetsbiblioteket, fordi jeg ingen kul havde derhjemme på værelset – stillede jeg endnu mere intensivt end ellers mit spørgsmål til stjernen, og om natten havde jeg en drøm. En afdød i familien, som jeg agtede højt, hørte jeg sige: "Pas på de næste tre dage (eller vær opmærksom)". Med disse ord vågnede jeg op.

To eller tre dage derefter befandt jeg mig i en kreds af teologer – hvordan jeg som mediciner var kommet der, ved jeg i dag ikke længere – og hørte et højt ungt menneske holde et foredrag om antroposofi og nye teologiske erkendelser, i

hvilket også forekom, at der havde været to Jesusbørn. Taleren hed Emil Bock og studenten, som sad ved siden af mig, og som overlod mig Rudolf Steiners "Frihedens filosofi", hed Kurt von Wistinghausen. Inderligt lyttede jeg: Var det dét, som jeg skulle give agt på?

Omkring et år gik, jeg flyttede over til Rostock universitet, og blev en dag sammen med en medstudent kaldet til at bistå en polsk bondekone ved hendes fødsel, sådan som det var almindeligt for de sene semestre. Barnet kom ikke, en hel nat gik med at vente, og i denne nat fortalte min medstudent – han hed Heinrich Hardt – mig om antroposofi. Vi sluttede venskab og efter nogle dage sagde han til mig: "Når vi er færdige, afhenter vi en kollega, som lige kommer hjem fra Dornach". Da vi efter vores arbejde stod på jernbaneperronen, steg den ventede programmæssigt af. Hardt nævnte vores navne – Manfred v. Kries – Magerstädt. "Hvad hedder De?", spurgte Kries overrasket. "Magerstädt? Dem skulle jeg lede efter". "Hvordan det?", sagde jeg. "Fordi nogen af os har lagt mærke til, at De holder udkik efter noget bestemt. Hvis De ikke havde været her, havde jeg bedt om studenterlisten og havde fundet Dem. Man har sagt mig, at De hører til den gruppe, som skal rejse til Dornach".

På den tid forsøgte jeg at få mit doktorarbejde placeret og var landet i Rostock, fordi universitetet forekom mig at være det mest udsigtsrige med hensyn til at optage det tema, som jeg havde stillet mig: "iriskopi". Naturligvis interesserede det mig nu at høre, at også Rudolf Steiner i sin tid havde indgivet sit doktorarbejde til Rostock universitet, og i al frimodighed skrev jeg til ham. "Da jeg var indbudt til den kommende medicinkongres i Dornach, ville jeg tillade mig at høre hans mening, og tale med ham om mit arbejde og berettede straks om min idé om øjets tredeling.

Vores kursus skulle begynde i starten af januar, og så rejste vi allerede – man skrev 1923 – til julestævne i Dornach. Vi tyske kom fra inflation og nedgang til de velordnede forhold i Schweiz, og den som var vokset op i verdenskrigen – jeg havde været krigsfrivillig – så for første gang med bevidsthed et land i fred. Men på Dornachbjerget stod ruinerne af det brændte Goetheanum, vartegn for utallige ruiner, som Europa skulle opleve.

Det vrimlede med mennesker. Man så forbavsede mange interessante ansigter, de ejendommeligste individualister. Til det første foredrag, som jeg skulle høre af Rudolf Steiner, havde jeg skaffet mig en siddeplads på scenen i "Snedkerværkste-

det" bagved talerpulten for at kunne iagttage det hele på nærmeste hold. Man så herfra ud over mængden, som sad der og ventede. Endelig opstod der en fælles bevægelse, ansigterne vendte sig imod en udgang. – Kom der dér skridende en yngling? Ethvert menneske har sin egen gang – den ene vipper op og ned, en anden skubber sig frem med hovedet foran, igen en anden har næsen op i himlen – og her så man et roligt skridende menneske, på afstand lignede han en yngling, man kunne kun sige om han gik hvilende i sig selv. Han hilste den ene og den anden med en håndbevægelse, med et blik, eller han nikkede med hovedet; og så kom han op på tribunen. Hvilken gang havde dette menneske ikke! kunne jeg igen og igen tænke. Det var mit første indtryk af Rudolf Steiner.

Nu havde jeg som mange andre hjemløse sjæle set mig søgende om i mange sammenhænge, hos Vandrefuglene, i Eugenkredsen, hos Lhotzki, i Beuronklosteret, og ingen steder havde jeg fundet totaliteten i handlen, tænken og talen. Dette her var et helt menneske. Dog da mange negative erfaringer havde gjort mig kritisk og forsigtig, lod jeg de kunster, som jeg mente, at jeg havde, spille for evt. at komme bag nogle hemmeligheder; til en hvis grad havde jeg tilegnet mig kiromantik, udtrykskunst og grafologi. Altså satte jeg mig ned og iagttog nøje. Jeg studerede ansigtet, søgte at se håndlinjerne, når Rudolf Steiner løftede hænderne. "Hvem er dette menneske?", spurgte jeg mig selv. Jeg havde aldrig set sådanne håndlinjer. Det var en kraftig hånd, en plastikers hånd, pegefingern var næsten lige så lang som langfingeren; Jupiter og Saturn, som man plejer at sige, er lige stærkt udviklede.

På falderebet kom jeg også til den ønskede samtale, jeg havde håbet på. Rudolf Steiner stod i lyset, jeg i mørke. Der så jeg hans vidunderlige iris, en iris, som i hvert lys lyste anderledes; i øjeblikket var de ravfarvede. Da havde jeg en ejendommelig oplevelse. Jeg havde vel iagttaget for meget og uden den rette ærefrygt og blev ordløst vist tilbage; som et slag opfattede jeg det, som gik igennem mig. Det var et forsvar, som skulle sige: ikke sådan. Men ordene lød: "Jeg har modtaget Deres brev, og da jeg nu kender Dem, kan jeg sige: De kan blive universitetsprofessor, eller også kan De blive antroposof". Jeg var målløs. Dette var jo virkelig ikke noget svar på en students spørgsmål angående hans doktorarbejde; men det var et af de svar, som man længe gik med som en gåde. Jeg havde også efter hans ordløse tilbagevisning en overordnet oplevelse. Jeg vidste spontant: Her er for mig, som følte mig hjemløs, mine rødder, her føler jeg mig hjemme. Denne følelse sig hjemme hørte inderligt sammen med Rudolf Stei-

ners personlighed. Alt godt og smukt, alt godt som et 24 årigt menneske er i stand til at få frem, levede mægtigt op i mig.

I de næste tre dage hørte jeg alle foredrag, som Rudolf Steiner holdt, sad en gang til højre, den anden til venstre, en gang bagved, en gang foran. Lærerens fysiske fremtoning var for mig hyllet ind i en farvet åndsatmosfære, og jeg kunne ikke så hurtigt forlade min vane med at ville undersøge alt. Indtrykket forblev det samme. Også de mennesker, jeg mødte, åbenbarede på en gang deres sjælelige, åndelige grundnuance. Det var en oplevelse, som voksede mig over hovedet, og som jeg næsten ikke kunne bære. En gang løb jeg i denne stemning uden grund til "Snedkeriet". Der kom Rudolf Steiner rundt om hjørnet. "Nå, bliver De antroposof?". "Ja", svarede jeg. Han gav mig hånden, og med dette håndtryk var alle usædvanlige oplevelser i de sidste dage taget fra mig.

Under juledagene havde jeg overtaget en af vagternes nattevagt; om natten og også ofte om dagen gik jeg rundt i området. En gang havde jeg vagt mellem kl. 24 og tre om natten. Jeg kunne fra min post se Villa Hansi, hvor Rudolf Steiner boede og kunne se lyset, som brændte på hans værelse. Da jeg blev afløst kl. 3, blev det slukket, dog da jeg af en eller anden grund en time senere gik over til Sonnenhof til mit logi, så jeg, at lyset allerede igen brændte. Altså havde han kun sovet én time.

Da stævnet var ovre i de første dage af det nye år, begyndte ungmedicinerkurset, og alle spørgsmål og længsler, som jeg havde båret i mig, fandt deres svar. Indtil nu havde jeg ikke rigtigt følt mig hjemme i verden. Ganske vist havde jeg vel overstået fysikum, men var mennesket ikke gennem medicinstudiet blevet endnu mere til et sammensat mosaikbillede? Jeg manglede idéen - urbilledet af mennesket, og da jeg ikke fandt det, havde jeg også manglet den egentlige forbindelse til mit studium. Først nu fik jeg et billede af mennesket; og på den måde også af verden. Indtil nu havde jeg været en fremmed på jorden, selvom jeg ofte havde været oplagt til narrestreger. Ofte kunne jeg rykke mig selv i øreflippen og spørge: Menneske, hvordan er du kommet her? Er du virkelig dig? Først nu følte jeg mig rigtigt inkarneret og vågen; endelig havde jeg fundet en helhed af verden, jord og menneske. En blind var jeg, som fik revet bindet væk fra øjnene, som nu så sig om og jubede: Hvor er der dog smukt i verden. Ånd og natur er et. Med et slag blev jeg mere sund og gladere.

I påsken 1924 var som lovet det andet ungmedicinerkursus. Skønt Heinrich Hardt og jeg stod midt i vores statseksamen mellem to prøver, kunne vi ikke andet end i det mindste for et par dage rejse fra Rostock til Dornach. Kommende nordfra, hvor foråret knapt kunne anes, dykkede man nu ned i den overmåde blomstrende Dornach-haveverden; gennem hvide kirsebærskyer gik man over trævejen til "Glashaus", hvori glasvinduene til det første Goetheanumbyggeri var blevet slebet. Vi kunne ikke blive til kurset var slut, da det var umuligt at rykke vores eksamenstermin. Jeg blev overvældet af den følelse: Hvis du personligt kunne tage afsked med Rudolf Steiner, så kan du klare alt. Det var svært at komme hen til ham, så til sidst måtte jeg med lidt magt trænge mig gennem rækken af kollegaer; men det lykkedes mig at tage afsked og takke. Næste eftermiddag kom vi til Rostock, og allerede om aftenen begyndte forberedelserne til prøverne. Denne gang havde der midt i al lykken været korte øjeblikke af fuldkommen uventet dyb angst. Af kærlighed til den fundne lærer begyndte jeg på en ny måde nøje at iagttage, og så bemærkede jeg, at hans legemskræfter var svækkede. Når han kom til "Glashaus" var det ikke de samme lette luftige skridt, hovedet sad ikke mere på en svævende krop. Dog var det kun øjeblikke, som hurtigt blev fortrængt af modsatte indtryk, og jeg kunne håbe, at jeg tog fejl.

I maj var statseksamen overstået, og efter promotionen tiltrådte jeg en stilling som medicinalpraktikant ved en naturhelbrederklinik i Jena, hvor vennerne Löffler, Strohschein og Pickert også opholdt sig på "Lauenstein" for at sørge for at den antroposofiske helsepædagogik fik sit første hjemsted. Da Rudolf Steiner kom i juni for at indvie det, kunne jeg også være med. I en pause mellem de forskellige konferencer gik jeg hen til ham, da han trådte ud i haven. Jeg takkede ham for, at man nu igen kunne pleje en rigtig naturfølelse, at man kunne iagttage, om man gik på kisel- eller kalkgrund, hvordan floraen forholdt sig under disse forhold, hvordan dyrelivet fjede sig ind – og hvordan man nu kunne komme til resultater; hvis man om aftenen beskæftigede sig med et problem, ville morgenen give svaret. "Ja, Magerstädt", sagde han venligt med en smule smertefuldt smil "Herren giver det til sine i søvnen". Så blev han alvorlig. "Om natten bliver tanker optaget eller ikke. Hvis de er rigtige, har man mulighed for at komme til resultater, man finder lægemidler osv."

En af hjemmets beboere trådte hen til os med et lille Kodak i hånden og spurgte dr. Steiner, om han måtte have lov til at fotografere ham. Det måtte han gerne, og jeg glædede mig i det stille allerede over billedet (men det viste sig senere, at der ikke blev noget ud af det). Rudolf Steiner opfordrede drengen til med det

samme at tage et ekstra billede; dertil var det nødvendigt, at han skulle hente en ekstra film inde i huset, og nu satte barnets vilje ud, han ville ikke mere. Dr. Steiner gjorde opmærksom på, at denne oplevelse allerede gav mulighed for en vis diagnose af drengen, at han nemlig ikke kunne bringe sin interesse ned i stofskifte-lemmesystemet, fordi han æterlegeme og fysiske legeme værgede sig imod det. I det Helsepædagogiske kursus skulle han komme udførligt tilbage til dette barn; jeg var for øjeblikket fast besluttet på at udnytte den kostbare tid og blev ved hans side. Vi gik langsomt ud i haven og kom forbi et lindetræ, som havde en stor knude. Rudolf Steiner viste med hånden hen til træet, der, som han sagde, ikke udviklede sig lodret opad, men derimod horisontalt i modsætning til en normal vækstretning. Han ville gerne have denne udvækst, han mente, man måtte skære den af, så man kunne lave forsøg med den i Dornach-laboratoriet. Da jeg spurgte på hvilken måde, svarede han, at træet skulle forkulles og videreforarbejdes.

Nu lå det mig på sinde at knytte an til en af hans bemærkninger under middagsmaden. Han havde talt om, at alle mennesker, som havde bragt større bevægelse igang i Jena, kom udefra: Schiller, Goethe, Fichte, Haeckel, og derved var min lokalpatriotisme som Thüringer kommet til kort. Også selv om Thüringerne ikke havde bragt større begivenheder i gang, var de dog ganske stærkt naturforbundne, sagde jeg, og havde en speciel forbindelse til lægekunst. "Ja", svarede han, "Naturforbundetheden og forbindelsen til lægekunsten er til stede, ikke uden grund havde Goethe forlagt sin Brockenscene til thüringerlandskabet, han havde akkurat ligeså godt kunnet vælge Inselberg. Forbindelsen til elementarvæsenerne er til stede overalt i Thüringen".

Vi gik nu på en vej højt over Saale-dalen. En herlig blå forsommerhimmel spændte sig ud over dagen. Jeg så, hvordan Rudolf Steiners sind var vidt åbent for al skønhed rundt om ham. "Måtte jeg stille endnu nogle spørgsmål?", forhørte jeg mig, og han sagde ja med faderlig venlighed. "Der har vi vildrosen; de lægekyndige angiver, at de bruger kærnerne til nyrelidelser", sagde jeg. "Ja, det er da rigtigt, men se engang på hybens røde skal, den har verdensastraliteten gjort rød. Prøv engang at lave et afkog af denne skal". Han angav på hvilken måde dette flydende afkog skulle anvendes for at være "et vidunderligt lægemiddel" ved nyrelidelser. Så bukkede han sig ned og tog fra vejen et blad fra den bredbladede vejbrede rosette, delte ribberne og tog et kvadratcentimeter stort stykke ud. "Hvis De tilsætter 10 eller 12 sådanne stykker til salaten, når den bliver lavet, så har De et godt blodrensningmiddel for børnene på "Lauenstein".

"Hvad er det, som virker i den bredbladede vejbred?", spurgte jeg og fik til min forbavselse svaret: "Mangan". Derefter underholdt vi os om aesculin og hestekastanjen; og nu mente jeg at kunne anbringe spørgsmålet, om der var noget i Rosenkreuzernes spagyristiske fremstillingsmetode, den måde, de havde fremstillet lægemidler på. Mig personligt tiltalte alkoholen i de homøopatiske potenser ikke, og jeg havde det indtryk, at lægemidlet blev for stærkt mumificeret. Med stor varme gik han ind på mit spørgsmål og sagde: "Selvfølgelig er det et meget vigtigt anliggende. Man må lave et planteudtræk ved 37 grader. De 37 grader er en kosmisk varmeentitet. Hvis De lader plantedele – blade eller blomster, hvad De vil tage – trække en til to dage ved 37 grader, får De et meget godt lægemiddel. (Fra disse angivelser skulle der udvikle sig forskellige lægemiddelfremstillingsmetoder).

På denne dag var bekymringen for den elskede lærer forsvundet; mine sorger fra påsken synes uberettigede; nok holdt han en streng diæt, men han var frisk og syntes ubesværet. Og da vi i september igen kom til Dornach, i den måned, hvor han holdt over 70 foredrag, og hvor jeg foruden det pastoralmedicinske kursus også deltog i skuespillerkurset, var der ingen tid til særlig iagttagelse. Spørgsmålet syntes snarere at være: Hvordan kan vi bære alt det, som vi bliver tilbudt? I ufattelig fylde strømmede ånden. Ethvert område, som Rudolf Steiner berørte, blev dugfrisk. Ethvert synspunkt var fuldkommen nyt, der var ingen gentagelser, ikke i formuleringen, ikke i tankegangen. En ufattelig sprudlende kilde velsignede os. Vi drak og anede ikke, at vi så vores lærer for sidste gang i hans jordiske hylster.